אישים באגרות הראי"ה

יצחק אייזיק בן־טובים

מעסקני חובבי ציון ביפו, ממייסדי "שערי תורה", מראשי "מושב הזקנים" בירושלים · 1852–1926

2 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

יצחק אייזיק בן־טובים (בנדט) נולד בשנת 1852 בראסיין, בנו של הרב שלמה זלמן בנדט. למד בחדרים ובישיבות נובהרדוק, והשתלם בשפות ובמדעים. היה מעסקני חובבי ציון ברוסיה וביפו, ממייסדי אגודת "עזרת נשים" ביפו, ממייסדי תלמוד התורה "שערי תורה" ביפו ומנהלו, ומראשי "מושב הזקנים הכללי" בירושלים ובית חינוך עיוורים. נפטר ב-9 במרץ 1926.

הרב קוק על יצחק אייזיק בן־טובים

בניסן תר"ע (1910) כתב הרב קוק לרב יחיאל מיכל טיקוצינסקי שכתב גם "לידידנו הרב ר"י אייזיק בן-טובים", וביקש שיחד יקימו ועד בירושלים לטובת המטבח הכשר באוניית העולים (כרך א', אגרת רצ).

בניסן תרע"א (1911), כשבית "מושב הזקנים" בירושלים, שבן־טובים השקיע בו מכוחו, נקלע למשבר, כתב לו הרב קוק מכתב עידוד: כל מה שעשה בארץ ישראל ייזכר לעד (כרך ב', אגרת שנו).

האגרות

כרך א', אגרת רצ: בניסן תר"ע, אל הרב טיקוצינסקי: הרב קוק כתב גם לבן־טובים בעניין המטבח הכשר באונייה.

"וכתבתי מענין זה גם לידידנו הרב ר"י אייזיק בן-טובים נ"י"

כרך ב', אגרת שנו: בניסן תרע"א, מיפו: מכתב עידוד בשעת המשבר ב"מושב הזקנים".

"דורש טוב והוגה משרים מר י. אייזיק בן-טובים נ"י"

ראו גם

הגביר יקותיאל מנקביץ, שיזם את הכשרת המטבח באונייה. (יקותיאל מנקביץ)

נוסח האגרות – עם ביאור

2 האגרות שבהן נזכר יצחק אייזיק בן־טובים, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך א' – אגרת רצ

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ניסן תר"ע - יפו **נמען:** הרב יחיאל מיכל טיקוצינסקי

הרב קוק מבקש מהרב טיקוצינסקי לתמוך במטבח הכשר באונייית העולים הרוסית. הרב קוק ובצלאל לפין ייסדו ועד ביפו, והרב קוק מציע להקים ועד דומה בירושלים.

עיקרי הדברים

- מטבח כשר באונייה הרוסית.
- ועד תמיכה בירושלים.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה, פעיה"ק[1] יפו ת"ו[2], ניסן תרע"ן.

לכבוד ידידי היקר הרב המאוה"ג[3] יקר רוח איש תבונה מו"ה[4] מיכל טוקאצינסקי נ"י[5], שלו[6] וברכה באה"ר[7].

מצאתי לחובה להעיר את כת"ר[8] ידידי, להיות, עמנו בתמיכת המוסד של המטבח הכשר אשר נוסד באני' הרוסית. [ראו (כרך א', אגרת קפז)] וכבר הי'[9] הענין עומד להבטל מאפס דורש ח"ו[10], אמנם בעה"י[11] התחזקנו ביחד עם ידידנו הר"ב[12] לאפין נ"י, ויסדנו ועד והוצאנו די הוצאות החזקת הדבר יותר ויותר מכפי מה שהי'[13] בידינו, ועתה הדבר עומד ברפיון, ונדרש להשתדלות של אגודת יראי ד' החפצים בקיום הענין הנעלה הזה, שהוא זכות הרבים וקדושת שם שמים ושם ישראל, וכבוד והדר לאה"ק[14] ולמושבותי' וכתבתי מענין זה גם לידידנו הרב ר"י אייזיק בן-טובים נ"י, ובקשתיו שיחד עם כת"ר יבחרו להם עוד איש חשוב לכונן ע"ז[15] ועד מיוחד, כאשר עשינו פה, ויחד נתיעץ בעזה"י[16] איך להחזיק את הדבר הקדוש הזה, ויהי'[17] ד' עמנו לעזרנו ע"ד[18] כבוד שמו והי'[19] ז"ש[20] וברכה, כנה"ר[21] ונפש ידי"ע[22] דוש"ת[23] באה"ר מצפה תשובתו,

הק' אברהם יצחק ה"ק

1. פעיה"ק - פה עיר הקודש
2. ת"ו - תבנה ותכונן
3. המאוה"ג - המאור הגדול
4. מו"ה - מורנו הרב
5. נ"י - נרו יאיר
6. שלו' - שלום
7. באה"ר - באהבה רבה
8. כת"ר - כבוד תורתו
9. הי' - היה
10. ח"ו - חס ושלום
11. בעה"י - בעזרת השם יתברך
12. הר"ב - הרב רבי שם שמתחיל באות ב (כגון בנימין / ברוך / בצלאל) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם

13. שהי' – שהיה
14. לאה"ק – לארץ הקודש
15. ע"ז – על זה
16. בעזה"י – בעזרת השם יתברך
17. ויהי' – ויהיה
18. ע"ד – על דבר
19. והי' – והיה
20. ז"ש – זה שלום
21. כנה"ר – כנפשו הרמה
22. ידי"ע – ידידו עוז
23. דוש"ת – דורש שלומו ותורתו

אגרות הראי"ה – כרך ב' – אגרת שנו

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ניסן תרע"א - יפו **נמען:** י' אייזיק בן־טובים

מכתב עידוד לבן־טובים, שהשקיע מכוחו בבית מושב הזקנים בירושלים, שנקלע למשבר. הרב קוק מבטיח שכל מה שעשה בארץ ישראל ייזכר לעד, ומאחל לו נחמה.

עיקרי הדברים

- עידוד לנאמן בית מושב הזקנים.
- משבר המוסדות בירושלים.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], ניסן תרע"א[4]

שלו'[5] רב לכבוד ידידי חביבי הרב הנכבד, דורש טוב והוגה משרים מר י. אייזיק בן-טובים [מעסקני הציבור בירושלים, ממנהלי בית מושב הזקנים] נ"י[6].

אהובי הנעלה.

קשר האהבה הרוחנית אשר תמיד מעת הכרתי את נפשך היקרה הנני ---מרגישה בלבבי פנימה, ללבד הנאמן ולרוחך הטהור, וחפצך הטוב באמת לעשות טוב לישראל ולארץ ישראל ביחוד, עד מקום שידך מגעת, - רוח זה יניעני כעת, דוקא כעת, בעת אשר על ידי המשבר הנמרץ אשר פגע במוסד הנהדר והמקודש, בית מושב הזקנים, אשר בו שמת מעינך, יצקת עליו מרוחך ולשרת אותו בכל כח כשרונך הנעלה, לתכסיס והנהגה, ואשר נאמנה ידעתי כי בכחך אשר שחדת לו תמיד, בצר לו עד כה מעמד כ"כ[7] יפה נהדר ומקודש, אשר היה באמת לעטרת תפארת שיבה לעיר קדשנו, בעת כזאת ידעתי, יקירי, את מכאוב רוחך אשר יעשה רושם של צער עמוק גם על נפשי היודעת ערכך הנעלה, דוקא בעת כזאת יניעני רוחי לדבר אליך דברי אמץ ונחומים. אל נא יפול רוחך, אהובי. כל הגדולות אשר עשית בארץ ישראל, מעת היותך בה, ישארו עדי עד לזכרון בהיכל ד' וארץ חמדתו, גם כל הגדל אשר נתת להבית הזה, נקוה לד' חסדו, כי לא ימחה ולא ינתץ. והבוחר בירושלים ב"ה יפרוס מהרה סוכת שלומו וברכתו על ציון ומקראיה, ובשמש צדקה ומרפא [על פי מלאכי ג, כ] יחבש לכל שבורי לב, אשר נשברו בשבר בת ציון, ועם אורות מאופל, אשר מהרה יזרחו על מרומי הר קודש אלקינו, יזרח אור ששון, חדות ד' ועז ישועתו, לכבוד חביבי, ידידי היקר, ונזכה לחדות בחדות ישועת עם ד' על נחלתו, ביום חבש ד' את שבר עמו וירפא מחץ מכתו, [ישעיהו ל, כו] בשיר ישע וטל חיים עדי עד.

ברגשי כבוד וידידות נאמנה,

הק' אברהם יצחק ה"ק

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש

3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. תרע"א - השנה תרע"א (1910/1911)
5. שלו' - שלום
6. נ"י - נרו יאיר
7. כ"כ - כל כך